

Landschap, nu investeren voor later

Bestuurdersbijeenkomst 9 oktober Fluitenberg, verslag

Introductie

Zuidwest Drenthe kenmerkt zich door een prachtig afwisselend landschap. Maar in deze tijden van bezuinigingen en een terugtrekkende overheid sneuvelen subsidies voor landschapsbeheer. Hoe behouden we het landschap voor de toekomst? De vijf gemeenten in Zuidwest Drenthe, provincie Drenthe, Waterschap Reest & Wieden, Landschapsbeheer Drenthe en Agrarische Natuurvereniging Drenthe zoeken samen naar oplossingen.

Op 9 oktober organiseerden zij een bijeenkomst in Fluitenberg voor leden van de gemeenteraden van Meppel, Westerveld, Midden-Drenthe, Hoogeveen en de Wolden, leden van het Algemeen Bestuur van Waterschap Reest & Wieden en leden van Provinciale Staten van Drenthe. Het doel van deze avond was om aandacht te vragen voor het landschap en samen na te denken over mogelijke oplossingen.

Programma

Het programma zag er als volgt uit:

1. Opening door voorzitter Piet Dijkstra
2. Videoboodschap van Theo Spek, hoogleraar Landschapsgeschiedenis (RUG)
3. Waarom doen we dit en waarom samen? Door Anno Wietse Hiemstra, wethouder gemeente Hoogeveen
4. Voorbeelden en verhalen uit de praktijk
 - Jaap Boer en Bertus Vos van ANV Broekstreek over Slim slootbeheer
 - Jeene Keizer van de onderhoudsploeg perenbomen dr. Larijweg
 - Els de Jong van de werkgroep Kraaienbos Echten
 - Roelof Thijn, SOL boer uit Meppel
5. Gesprek met deskundigen en zaal: wat heeft het landschap nodig?

Verslag van de discussie

Hieronder volgt een weergave van de opmerkingen tijdens de discussie, op thema gegroepeerd:

Wat voor landschap willen we?

- Functie mag best veranderen in de tijd. Niet teveel vasthouden aan een bepaald beeld van landschap.
- Landschap moet ook een afspiegeling zijn van maatschappij en maatschappelijke ontwikkeling. Daarbij wel duidelijk zijn over wat je i.i.g. wilt behouden en dat prioriteren. Voorkom dus bijvoorbeeld vergrassing van de heide.
- Landschap is altijd resultaat geweest van economische handelen (veen, houtwallen). Vroeger had landschap nut voor de landbouw, nu voor de vrijetijdseconomie. Dus heeft landschap nog steeds economisch nut.
- Zijn we niet "te" bezig.
- Natuur moet weer een avontuur worden, het beleven van natuur en landschap
- Wat wil de natuur? Reactie: Landschap is niet louter het resultaat van natuurlijke processen, maar vooral van menselijk handelen. Dat in stand houden betekent dat het geld kost. Als de natuur haar gang gaat verdwijnen de karakteristieke landschapselementen.

Nieuwe financieringsmogelijkheden en efficiënter financieren

- Aanhaken bij economische verdoelstellingen en landschap ook zien als instrument om de economie te ondersteunen.
- Door scherper te prioriteren kun je kosten van beheer naar beneden brengen.
- Kunnen we eigenaren mee laten betalen aan het onderhoud (van bijv. fruitbomen)?
- We moeten keuzes maken, waar hebben we wel en waar geen geld voor over.

Organisatie en coördinatie

- Gebiedsgerichte benadering in het streekbeheer.
- Niet alleen kijken naar financiering, maar ook naar organisatie, coördinatie, prioriteiten in het landschap en de wijze waarop je kunt beheren.
- Succes leidt tot succes. Probeer dus sneeuwbal effect te laten ontstaan.
- Doe het samen en niet allemaal apart.

Rol Overheid

- Overheid en organisaties moeten vooral faciliteren, voorlichten en ondersteunen.
- Burgerinitiatieven belonen (Westerveld) met een beetje smeergeld. Hoeveel is daarvoor nodig?
- Vrijwilligers aanmoedigen of andere organisaties inhuren om dat te laten doen. Het komt niet altijd vanzelf
- Moeten we wel wat doen? Het landschap verandert nu eenmaal. We houden krampachtig vast aan iets dat geen functie meer heeft

Overige opmerkingen

- Hoe betrekken we de jonge generaties erbij: jong beginnen, mee laten doen.
- Niet overal is een actieve groep vrijwilligers aanwezig. Wat doen we met die gebieden?

Conclusie:

Het was een goede informatieve bijeenkomst die inzicht gaf in de actuele ontwikkelingen m.b.t. het landschapsbeheer. De vrijwilligersinitiatieven zijn heel positief ontvangen. Dé oplossing is er niet maar vele suggesties zijn genoemd. De gebiedsgerichte gezamenlijke planmatige aanpak wordt als kansrijk gezien, evenals de inzet van betrokken inwoners en vrijwilligers.

Suggesties op kaartjes

Tijdens de bijeenkomst werden kaartjes uitgedeeld met de vraag:

Wat moet er volgens u door wie worden gedaan om het landschap te behouden en te versterken.

Dat leverde de volgende suggesties op:

- Eigenaren van landschapselementen brengen het onderhoud samen onder bij bijvoorbeeld ANV of Boermarken. Elementen worden op deze manier allemaal op dezelfde wijze onderhouden en er vindt minder verrommeling plaats.
- Aanhaken bij maatschappelijke ontwikkelingen (B. Bulthuis, medewerker waterschap Reest & Wieden):
 - Economie (verdienmodellen)
 - Trends (wifi-bos, lounge-bos)
 - Behoeftes aan sociale cohesie (vrijwilligersorganisaties)
 - Verlaging CO2 uitstoot, klimaatverandering, participatiemaatschappij
 - Prioriteiten stellen als er minder geld is
- Initiatieven vanuit de bevolking door de gemeente faciliteren; "smeergeld" moet er zijn (R. Martens, wethouder gemeente Westerveld)
- Schetsen maken per streek; goed samenspel overheid-professionals-agrariers-bewoners-vrijwilligers-toerisme; overheid moet faciliteren en zorgen dat er zachte regie geregeld is; diversiteit, geen eenheidsworst; leg uit wat je doet en waarom (G. Vos, raadslid gemeente Hoogeveen)
- Ik denk dat je moet beginnen met contact opnemen met de natuurorganisaties. Die hebben daar meer kijk op dan politici en bestuurders. Landschap blijft wel, als we er geen geld meer voor over hebben wordt het anders. Verder kunnen regels worden afgeschaft zodat er meer ruimte is voor particuliere initiatieven (B. Behr, raadslid gemeente Hoogeveen)

- Boermarken of Dorpsbelangen betrekken bij het beheer van de eigen omgeving. Voorbeeld: Wapserveen => Boermarke => beheer van eigen omgeving (H. Doeve, raadslid gemeente Westerveld)
- Europese agrarische subsidies ombouwen tot landschapsbeheersubsidies; gebiedscoöperatie; gemeente faciliteert burgerinitiatieven (E. Verheijen, raadslid gemeente De Wolden)

Vervolg

Het resultaat van 9 oktober 2013 is input voor de werkgroep "nieuwe financiering landschap", waar de organiserende partijen in deelnemen. De videoboodschap van Theo Spek is te bekijken op Youtube via deze link: <http://bit.ly/1hxy3H5>

